ГОВЕРЛА

Сюїта

1. Гроза над Говерлою

Говорила громами Говерла,
І луна — віл гори до гори!
Прокотилась… у небі завмерла…
Говори! Говори!!!
Не мовчи, український Монблане,
Калатай у небесну блакить,
Бо як дзвону твойого не стане —
Серце стане в ту мить!
Бо як грому твойого не буде —
Крига смерті осяде в душі.
Буйну ватру в засмучених грудях
Воруши! Воруши…

2. Стежка до вершини

В’ється, в’ється стежина
Вгору…
А що таке вгору?
Може, то хитра долина
В неба кротову нору?
Може, і небо — то пастка
Для недозрілого духу,
Бога-плантатора ласка —
Збудника нашого руху?
Бідні Адамові діти
Вийшли на ниву Єгови,
Стали закваскою світу,
Стали підґрунтям основи…
Сіємо душі, планети,
Губимо думи й надії, —

Йоги, аскети, поети,
Вчені, святі, гречкосії…
Чому так хочеться вгору?
Чом наше серце голодне?
Хочеться випити зорі,
В груди вдихнути безодню!..
Може, то наша прасутність
Хоче себе об’єднати?
Може, то власна відсутність
Кличе сама себе з хати?
Вгору, все вгору і вгору,
На легендарну Говерлу,
В неба безодню стозору,
В мрію — іще непомерлу…

3. Туман

Ой, який страшний туман!
Всюди сірий океан…
Мряка — змій мільйонголовий —
Виповза в небесний лан…
Щезли квіти і струмки,
Вмерли звуки і зірки,
І безликість проковтнула
Навіть скелі і стежки.
І уже не знаєш ти —
Чи спинитися, чи йти?
Лиш рятує в безнадії
Дух незримий висоти…
Так недовго до біди,
Але ти не спи, не жди,
Понад сумнівом і страхом
Уперед іди, іди!
Змій сміється: — Ну й дивак,
Хто ж подасть тобі той знак —

Путь вперед поміж туманом
Буде так ачи отак?
Думи сумніву одгонь!
Кров як стукає до скронь,
Як трішить хребет від ноші,
Як горить в душі вогонь,
Отже, ти іще живеш,
Отже, кухоль неба п’єш!
Як гудуть від втоми ноги —
Значить ти угору йдеш!..

4. Найвища вода

Та проходять тумани,
Мов химерні обмани,
Росяними перлинами
осідають на скелі замшілі,
на квітки, на траву.
Пурпурове кружало
Понад горами встало,
Попливло кораблем небувалим
у незміряну синяву…
Недалека вершина,
Мов цнотлива дівчина,
Сніговими серпанками
прихорошує щоки свої і чоло…
А з-під сірої скелі
В кам’янистій пустелі
Біля ніг моїх заструмилося,
заіскрилося, засміялося джерело…
Гей, яке воно чисте!
Ой, яке променисте!
Ух, солодка, холодна, цілюща,
бо найвища на всій Україні вода!
Ой спасибі, водице,

І Говерло-дівице,
Що в твоє джерело позахмарне
лише небо ясне загляда!
В дивній тиші пророчій
Хлюпну свіжості в очі,
Обережно нап’юся чаклунського трунку,
щоб не збурити джерело…
Я водиці позичу
Для душі, для обличчя,
Для одвічного шляху туди,
куди сонце велично пішло…

5. Вершина

Кроки останні. Вершина!
Геть остогидлий рюкзак…
Сонце у неба глибинах
Щастя запалює знак.

Дишеться легко і сильно,
Вже непотрібні слона.
Стукає серце стокрильно,
Дух урочисто співа.

Раптом… екстаз завмирає,
Ще не злетівши увись.
Сам я собі дорікаю:
— Що ти шукав — подивись?

На легендарну вершину
Мертвих традицій раби
Перли на зігнутих спинах
Знаки людської ганьби, —

І обеліски, й погруддя
І ювілейні значки,
Написи всякі облудні,
Банки консервні й пляшки.

Боже, волаю до Тебе —
Істина це чи мара?
Отже, я прагнув до неба,
Щоб повернутись до дна?

Люде вкраїнський, то що ти
В серці несеш крізь віки
На легендарні висоти,
На позахмарні стежки?!

6. Вівці на вершині

Визріває ясний день.
Дзень-дзелень! Дзень-дзелень!
Ну й химери! В серці — тінь.
Дзінь-дзінь! Дзінь-дзінь!

Із долини, з полонини
Вівці йдуть аж до вершини,
На Говерлу топчуть шлях…
Сміх і гріх, горе й жах!

Вівці хрумають квітки,
Бібки сиплють на стежки,
Вівці мекають щасливо,
Насміхаючись над дивом.

То уже аж понад хмари
Розрослась земна кошара?

Вівці тут, вівці там…
Що ж робити шукачам?

7. Туристи на вершині

Щезла отара,
Ніби примара.
Стежку гористу
Топчуть туристи.

Лайку і сварку,
Пляшку і чарку
У понадхмарність
Тягне бездарність.
Всі до Говерли
Дурні поперли,
Щоб наслідити
В ясній блакиті,

Щоб України
Чиста вершина
Стала смішною
Брудною горою…

8. Вогонь на вершині

Як розійдуться і вівці і туристи,
Залишивши душу в самотині,
Як довкола буде небо чисте,
Запали багаття на вершині.

Нашукай галузок давньолітніх,
Назбирай усього, то згорає, —

Хай в пустельних горах непривітних
На Говерлі полум’я заграє!

Хай побачать янголи і люди,
Вороги і друзі у долині,
Що не сутінь котиться усюди,
Що горить багаття на вершині!

Тріпочи, мій вогнику, і смійся
Над недолею, дощами і вітрами,
Впийся небом щедрим і не бійся,
Що немає ватри попід нами!..

Там, внизу, є сосни і смереки,
Там живуть Опришкові онуки,
Є священні вісники-лелеки,
Що несуть наказ у дні розпуки.

Пломінець твій матиме поживу
В грізний час із стовбурів прадавніх, —
Лиш не згасни! Будь одвічним дивом,
Щоб не вмерли згуки пісень славних!

Тиша понад світом лиховісна,
Ніч повзе, ляга на полонині…
Якщо серцю у долині тісно —
Запали багаття на вершині!..

9. Далина

Пригасає багаття,
Утікає завзяття,
Душу холод морозить,
Сутінь згубою грозить…

Та щезає мана!
Хай вмирає вона!
Загорівся на обрії сонячний шлях —
Дивина… далина…

І багаття вогні
Запалали в мені,
І в гуцульськім вікні,
І в дитячому сні…

Почалася війна —
Не одна… не одна!
Піднімає блакитні хоругви
казкового краю
Дивина… далина…

10. Нечутний Голос

Хтось підходить Незримий —
Рідний такий, тривожний…
Серце моє нестримно
Стає на коліна побожно…

Нечутний Голос крає
Всі межі смислу й цілі,
І цвяхи вогненні вбиває
У душу зацінілу.

— Що ти шукаєш у горах? —
Питає те Духослово.
— Чи тайну науку про зорі,
Чи, може, на щастя підкову?

— Не хочу, не хочу цілі,
Яка виливається в форму,
Яка обростає цвіллю
І людям стає за норму!

Не хочу, не хочу чуда,
Яке на Голгофі зріє!
То — стовікова облуда
Страшного і хитрого Змія!

Нехай моя Україна,
А з нею сестри-народи,
По новій підуть стежині
У вимріяну свободу.

Туди, де космічні зміни
Не нищать душі горіння,
Туди, де любов нетлінна
Вінчає святі покоління,

Туди, до земні герої
Не в бронзі вкарбовані злотом,
А прагнуть до іншої Трої
Небаченим ще польотом,

І визволяють Олену —
Душу Матері Світу —
Від ганебної сцени
В край легенди і квітів!..

…Мовить Голос Нечутний:
— Буде по слову тому,
Лише прагни могутньо
До Незримого Дому!

Від нього видноколу
Підіймайся все вище —
Туди, де у Сонячнім Колі
Мати Сина колише…

11. Незрима Гора

В серці відкрилися очі,
Ніби полум’яні жерла,
У екстазі пророчім
Узрів я Одвічну Говерлу…

До неї ішли герої,
Яких ми ховали в могили,
Вставало над тою Горою
Сонце блакитне, стосиле.

Воно осяяло лави
Непереможних загонів,
Душ непохитних славу,
Блиск легендарних дзвонів.

Дзвони гули заклично,
Проводжали на Гору,
На стежину незвичну
Людство тисячозоре…

Йшла голуба Україна,
Йшла нетутешня Росія,
Йшли всі земні покоління
Із лабіринту Змія!..

І раділи Карпати,
Сміялись альпійські луки…

З Сонця Небесна Мати
Простягала всім руки…

12. Зоря над вершиною

Дивне видіння —
Душі володіння —
Гасне, згасає… Зникає… немає…
Ночі покрови
Палають знову
На полонини… І на вершини…

Я не боюся,
Став — і сміюся!
Дише-колише душу Говерла…
Пальцями зірок,
Хусткою віри
Небо пилюку на серці обтерло…

Хай, може, буде
Стежка облуди,
Лестощі, постріли, хитрощі Змія,
Божа Вершина
Є на Вкраїні —
А понад Нею Зоря пломеніє!

Чорногора
1974 р.